

Boekrecensies

BRIEVEN

Katinka uit Schaesberg schreef aan W.F. Hermans

Max Pam, Hans Renders en Piet Schreuders schrokken ervan dat maar weinig mensen weten wie W.F. Hermans (1921-1995) was en hoe belangrijk hij is voor de Nederlandse literatuur. *De Volledige Werken* zijn er; in vooraanstaande buitenlandse media wordt hij genoemd; er zijn biografieën en een Willem Frederik Hermans Instituut. En toch stonden finalisten van *De Slimste Mens* met de mond vol tanden: W.F. Wie? Tijd om een lampje te laten schijnen op deze grote schrijver, dachten de drie. Het stoort ze, dat hij als norske zuurpruim te boek staat. Niet zo vreemd met boeken als *Mandarijnen op zwavelzuur* (1964) en *Het sadistische universum* (1970) en bovendien romans als *De donkere kamer van Damokles* (1958) die niet echt de zon in het wezen mens centraal stellen. Niettemin, hun luxueus uitgevoerde, uitbundig geïllustreerde boekwerk *Het universum van Willem Frederik Hermans* toont dat hij ook een speelse kant had. Ze doken in het archief van de schrijver, met onder meer dertig strekkende meter brieven. Toen bleek hoe zorgvuldig en geestig hij op brieven inging van 'gewone' lezers. Zoals scholiere Katinka Kessels uit Schaesberg,

die hem schreef dat ze in eerste instantie beroerd werd van de 'negatieve dingen' in zijn boeken. Ze kreeg keurig antwoord. De briefwisseling met kloosterzuster Cecilia uit Oirschot leidde tot verscheidene ontmoetingen. Gelukkig vergeten de samenstellers niet de ernstige kwesties uit zijn schrijversbestaan, zoals de Weinreb-affaire over de oorlogsoplichter Friedrich Weinreb, of het conflict met de Rijksuniversiteit Groningen waar hij lector was en zeer onheus werd bejegend door collega's en het bestuur. Ook lastige schrijvers verdienen het om met respect te worden behandeld. Het vrolijk vormgegeven boek is smullen voor literaire lekkerbekken.

DOOR KOEN EYKHOUT

**Het universum
van Willem
Frederik
Hermans**

Max Pam e.a.
De Harmonie.
49,50 euro